PRISM WORLD

इतिहास व नागरिकशास्त्र Std.: 8 (Marathi) Marks: 20

Date: Time: 1

Chapter: 13

दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा Q.1

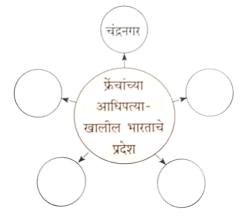
- जुनागड हे एक संस्थान होते. 1
 - (अ) कच्छमधील (ब) सौराष्ट्रातील (क) राजस्थानातील (ड) पूर्व गुजरातमधील
- फ्रान्सने १९४९ साली सार्वमत घेऊन भारताच्या स्वाधीन केले.
 - (क) पुदुच्चेरी (ब) कारिकल (ड) चंद्रनगर
- संस्थानांमध्ये प्रभावामुळे राजकीय आंदोलनाला सुरुवात झाली. 3
 - (अ) चंपारण्य सत्याग्रहाच्या
- (ब) कायदेभंग चळवळीच्या
- (क) असहकार चळवळीच्या
- (ड) 'छोडो भारत' चळवळीच्या
- 'वंदे मातरम्' चळवळीद्वारे हैदराबाद मुक्तिलढ्यात सहभागी झाले.
 - (अ) शेतकरी (ब) कामगार (क) विद्यार्थी (ड) निजामाचे सैन्य
- गोवामुक्ती आंदोलनातील हे एक धडाडीचे नेते होते.
 - (अ) स्वामी रामानंद तीर्थ (ब) गोविंदभाई श्रॉफ
 - (क) मोहन रानडे
- (ड) बाबासाहेब परांजपे

दिलेली संकल्पनाचित्रे पूर्ण करा. Q.2

पीटर अल्वारिस गोवामक्ती समितीतील महाराष्ट्राचे सत्याग्रही Colours of your Dreams मोहन रानडे

2

1

पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा.(Any Two) Q.3

- जुनागड भारतात विलीन झाले. 1
- भारत सरकारने निजामाविरुद्ध पोलिस कारवाई सुरू केली. 2
- भारतात सामील होण्याच्या करारावर हरिसिंगने स्वाक्षरी केली. 3

पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.(Any One) **Q.4**

- संस्थांनाच्या विलीनीकरणातील सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे योगदान स्पष्ट करा. 1
- हैदराबाद मुक्तिसंग्रामातील स्वामी रामानंद तीर्थ यांचे योगदान स्पष्ट करा. 2

दिलेल्या उताऱ्याचे वाचन करून त्यावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे लिहा. Q.5

हैदराबाद हे भारतातील सर्वांत मोठे संस्थान होते. त्यामध्ये तेलुगु, कन्नड, मराठी भाषक प्रांत होते. त्या ठिकाणी निजामाची एकतंत्री राजवट होती. तेथे नागरी व राजकीय हक्कांचा अभाव होता. आपले हक्क मिळवण्यासाठी हैदराबाद संस्थानातील जनतेने तेलंगण भागात आंध्र परिषद, मराठवाडा भागात महाराष्ट्र परिषद व कर्नाटक भागात कर्नाटक परिषद या संस्था स्थापन केल्या. १९३८ मध्ये स्वामी रामानंदतीर्थ यांनी हैदराबाद स्टेट काँग्रेसची स्थापना केली. निजामाने या संघटनेवर बंदी घातली. हैदराबाद स्टेट काँग्रेसला मान्यता मिळवण्यासाठी व लोकशाही हक्कांसाठी लढा सुरू झाला. या लढ्याचे नेतृत्व स्वामी रामानंद तीर्थ या झुंजार सेनानीने केले. त्यांना नारायण रेड्डी, सिराझ-उल्-हसन तिरिमजी यांची साथ लाभली. पी.व्ही.नरिसंहराव व गोविंदभाई श्रॉफ हे स्वामीजींचे निष्ठावान अनुयायी होते.

- i. भारतातील सर्वात मोठे संस्थान कोणते होते?
- ii. तेथे बोलल्या जाणाऱ्या वेगवेगळ्या भाषा कोणत्या होत्या?
- iii. हैदराबाद राज्याची स्थापना कोणी व कधी केली?
- iv. हैदराबाद राज्याची आणि त्यांच्या लोकशाही हक्कांसाठी मान्यता मिळविण्याच्या संघर्षाचे नेतृत्व कोणी केले?

